Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	I.C.M. van de Klundert	**Datum**	5 oktober 2022
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	10514068/20220930IK
E-mail	i.van.de.klundert@utrecht.nl	**Onderwerp**	Beantwoording resterende vragen commissie EDW over aanpak koopkracht- en energiecrisis
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Energie en Klimaat

Geachte leden van de raad,

Donderdag 29 september 2022 heeft u in de commissie Energie, Duurzaamheid en Wonen (EDW) de raadsbrief Aanpak koopkracht- en energiecrisis (16 september 2022) besproken. De beantwoording van de vragen uit uw raad kon helaas door tijdgebrek niet worden afgerond. Met deze brief sturen wij u de beantwoording van de resterende vragen toe. De beantwoording van vragen aan de wethouders Voortman, De Vries en Oosters en de vragen over de context en verantwoording van deze aanpak en de energiebox en fixteams zijn al mondeling in de commissie afgehandeld.

Isoleren en besparen bij huishoudens
VVD vraagt om een stap-voor-stapaanpak bij energiebesparing.
Antwoord
Het programma Energie besparen gebouwde omgeving (vastgesteld op 16 juni 2022) gaat van een stap-voor-stapaanpak uit. Een belangrijke strategie uit dit programma is het meeliften op natuurlijke verandermomenten, waarbij we oog houden voor het eindbeeld. De huidige hoge energieprijzen zijn zo'n verandermoment. Naast koopkrachtvraagstukken is ook vanuit de energietransitie gezien alle reden om deze maximaal aan te grijpen om energie te besparen. We proberen in deze aanpak van de energiecrisis zoveel mogelijk en zo snel mogelijk het laaghangend fruit te plukken, zonder dat dit de langere termijnaanpak in de weg zit.

VVD vraagt of de regeling voor koopwoningen van minima opgeschaald en uitgebreid kan worden?
Volt vraagt wanneer we de regeling evalueren en beslissen tot uitbreiding?
ChristenUnie vraagt om de isolatieaanpak uit te breiden naar meer wijken en om bij de vervanging van enkel glas te spreken over HR++ en triple glas?
Antwoord
De genoemde regeling financieren we uit provinciale middelen. Het aantal van de huidige 300 deelnemers was in eerste instantie de maximale tranche om aan te vragen. Inmiddels zijn we een nieuwe aanvraag bij de provincie gestart en zien we ook kansen om de rijksmiddelen die voor

energiearmoede zijn vrijgemaakt hiervoor in te zetten. We werken nu al aan een opschaling en uitbreiding naar andere wijken. Op onze eerste uitvraag onder 700 adressen hebben we binnen één week van 120 huishoudens een reactie ontvangen dat ze belangstelling hebben. We komen terug op de eerste resultaten van deze actie in een verzamelbrief die we u in het 4e kwartaal sturen. Voor de overige huiseigenaren zijn qua isolatie (en ook voor zon-op-dak en warmtepompen), bijvoorbeeld de collectieve inkoopacties beschikbaar. Zoals aangegeven in het Programma energie besparen focussen we in onze communicatie op bepaalde type woningen, zoals de woningen met de slechtste energielabels en -bijvoorbeeld- platte daken.
Wat betreft de vervanging van enkel glas drukt de ChristenUnie zich inderdaad accurater uit, dat modern energiezuinig glas de voorkeur verdient, dus minimaal HR++ glas. Wij gebruikten in de raadsbrief de meer huiselijke term 'dubbel glas' waarmee we geenszins hebben bedoeld achterhaald materiaal te gebruiken.

CDA vraagt of we kunnen faciliteren dat inwoners elkaar helpen met isoleren.
PvdD vraagt of we als gemeente een bemiddelende rol kunnen spelen tussen inwoners die kunnen helpen met energiebesparing en inwoners die hulp vragen.
S&S vraagt of er ook mogelijkheden zijn dat inwoners zelf hun ideeën voor energiebesparing inbrengen.
Antwoord
We hebben op dit moment een subsidieregeling 'Samen isoleren' waarmee we collectieve bewonersinitiatieven kunnen ondersteunen. We maken deze regeling beter bekend bij bewoners. Ook verkennen we of we een regeling kunnen ontwikkelen die ook andere bewonersinitiatieven mogelijk maakt, los van gezamenlijk isoleren. We organiseren in de komende maanden op verschillende momenten en locaties gesprekken, waarin bewoners onderling, maatschappelijke organisaties en de gemeente kunnen bespreken hoe zij de huidige tijd ervaren, waar ze behoefte aan hebben en wie wat daarin kan betekenen.
Op dit moment richten wij ons op een bemiddelende rol tussen maatschappelijke organisaties die huishoudens willen ondersteunen, zoals U Centraal, Al Amal, Energie U en JMA, het adviesbureau dat voor ons normaal gesproken het leerwerktraject organiseert voor energiecoaches die de energieboxen uitreiken. Inwoners die graag zelf aan de slag gaan als energiecoach om andere huishoudens te ondersteunen kunnen zich bij ons melden. Dat geldt ook voor huishoudens die hulp zoeken bij besparing (via energie@utrecht.nl)

Stadsverwarming en prijsplafond
D66 vraagt of wij een plan hebben om gebruikers van de stadsverwarming te ondersteunen die onvoldoende baat hebben bij het prijsplafond
PvdA vraagt ook om aandacht voor andere doelgroepen waarvoor dat geldt.
VVD vraagt of we er bij Eneco op kunnen aandringen dat er meer adviezen en mogelijkheden komen voor gebruikers van de stadsverwarming om hun gebruik te reduceren en te besparen op hun rekening.
CDA vraagt wat de gesprekken met Eneco over hun tarieven hebben opgeleverd.
Antwoord
De uitwerking van het prijsplafond voor de energietarieven voor verschillende doelgroepen is ook nationaal onderwerp van debat. Het Rijk is dat op dit moment aan het uitwerken. De tarieven voor warmte voor huishoudens neemt het Rijk hierin mee, zoals ze in een brief aan de Tweede Kamer hebben laten weten. Via de VNG brengen we deze belangen bij de uitwerking onder de aandacht en reflecteren we zo mogelijk op de uitwerking van de regeling voor het prijsplafond.

Het is ons bekend dat Eneco haar klanten al tips geeft hoe ze energie kunnen besparen. We stellen dit in onze gesprekken met Eneco nogmaals aan de orde, in de context van de huidige hoge prijzen. We vragen daarbij om ook tips voor stadsverwarming expliciet mee te nemen.
De gesprekken met Eneco om meer transparantie te krijgen over de totstandkoming van de Utrechtse warmtetarieven (motie 2019/ M349 Vraag om een transparante stadsverwarming Utrecht - iBabs RIS (bestuurlijkeinformatie.nl) hebben vooralsnog geen resultaat opgeleverd. Naar eigen zeggen houdt Eneco geen administratie voor specifiek het Utrechtse warmtesysteem bij. Zij wachten af wat nieuwe wetgeving (wetsvoorstel collectie warmtevoorziening) en in het verlengde daarvan de Autoriteit Consumenten en Markt (ACM), specifiek gaan vragen qua transparantie van de tarieven. Met name de nieuwe berekeningsmethodiek is nog niet bekend. Eneco geeft overigens wel aan dat de hoge gasprijzen ook voor de stadsverwarming een negatief effect hebben. Niet alleen omdat de stadsverwarming voor een deel wordt gevoed op gas, maar ook omdat de kosten van warmte uit de biomassawarmte-installatie via de SDE is gekoppeld aan gasprijzen (zie ook beantwoording SV 2022 nr. 18 Stijging van de stadsverwarmingstarieven (met antwoord) Utrecht - iBabs RIS (bestuurlijkeinformatie.nl))

Bij1 vraagt hoe we kunnen voorkomen dat mensen worden afgesloten van energie als ze hun rekening niet kunnen betalen.
Antwoord
Het kabinet zet zich er voor in dat niemand die ter goeder trouw is, wordt afgesloten van gas of elektra. In de Miljoenennota 2023 kondigt het Rijk een fonds om afsluitingen te voorkomen. Ook wordt momenteel een tijdelijke regeling opgetuigd om afsluitingen wegens betalingsachterstanden nog beter te voorkomen. Die zal verder gaan dan de bestaande Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van elektriciteit en gas
Als gemeente zetten we op twee manieren in om te voorkomen dat inwoners worden afgesloten. We ontvangen in het kader van de vroegsignalering een signaal van de energiemaatschappij als er achterstand in betaling is. Dan doen we een hulpaanbod aan de inwoner. En we werken ook met 'laatsignalering'. Bij een dreigende afsluiting wegens betalingsachterstand, krijgen we altijd een afschrift van de aankondiging die de inwoner ontvangt. Daarop doen wij de betreffende inwoner een aanbod voor schuldhulpverlening. Als de inwoner dat aanbod aanvaardt, zal de energie niet worden afgesloten. We zoeken dan met de inwoner naar een oplossing voor zowel het acute probleem van de energieschuld als een structurele oplossing voor geldproblemen.

Informatievoorziening en doelgroepen
GroenLinks vraagt of we contact hebben met de Alliantie inclusieve energietransitie
ChristenUnie vraagt naar de diversiteit onder de energieambassadeurs.
Antwoord
Als gemeente hebben we nog geen contact met deze Alliantie. We nemen contact op om te kijken of deze alliantie een bijdrage kan leveren in onze aanpak.
Het valt normaal gesproken niet mee om een diverse ploeg in te zetten via de leer-werktrajecten van JMA of de ambassadeurs van Energie U. Bij de recente huis-aan-huisactie in Overvecht is dit, door bijvoorbeeld samen te werken met Stichting Al Amal, wel gelukt. We vinden diversiteit belangrijk en blijven ons inzetten daarvoor.

S&S doet een aantal suggesties om voorlichting beter zichtbaar te maken op de gemeentelijke site en publieke ruimtes, zoals bijvoorbeeld door de informatie in meer talen aan te bieden of entrees van buurthuizen en de hal van het stadskantoor te gebruiken.

Antwoord
We bedanken de fractie van S&S voor de suggesties. We zijn het met S&S eens dat adviezen goed vindbaar moeten zijn; we werken aan een aanpak om dit voor elkaar te krijgen. In de reeds toegezegde verzamelbrief in het 4e kwartaal gaan we nader in op deze suggesties.

D66 vraagt hoe we studenten bereiken, ook als ze niet in een SSH-huis wonen.
Antwoord
Samen met SSH en JMA adviesbureau ontwikkelen we nu een aanpak voor studenten. Het is niet de bedoeling dat die alleen beschikbaar is voor studenten die bij SSH huren. Het is de bedoeling om met studenten meer groepsgewijs en per woning aan de slag te gaan. De hulp inschakelen van studentenorganisaties past daar uitstekend bij en zullen we dan ook doen.

VVD vraagt naar inzet voor VvE's.
Antwoord
Wij bieden als gemeente leningen aan voor kleinere VvE's en verwijzen grotere door naar rijksregelingen die voor hen beschikbaar zijn. Ook is er een loket beschikbaar voor advies aan VvE's. We hebben in het kader van de 'korte-klapmaatregelen' bij 11 VvE's verkend of het zinvol is de collectieve ketels beter af te stellen. Bij 9 was dat het geval. Deze aanpak breiden we daarom uit.

Bedrijven
PvdA vraagt of we bij bedrijven meer maatregelen kunnen verplichten en daarop handhaven. Denk daarbij aan verlichting afschakelen in de nacht.
PvdD vraagt of we ook bedrijven gaan benaderen buiten de binnenstad, of we daar niet eerder mee hadden kunnen beginnen en wanneer we rapporteren over de resultaten.
Antwoord
Op dit moment hebben we twee aangrijpingspunten vanuit onze bevoegdheden om te handhaven bij bedrijven: het Activiteitenbesluit uit de Wet Milieubeheer en de label-C-verplichting voor kantoren. Deze worden in de toekomst ook omgezet in het Omgevingswetinstrumentarium. Onze inschatting is dat tussen de 20% en 30% van alle Utrechtse bedrijven onder onze bevoegdheid vallen.
Als gemeente Utrecht hebben we een lange traditie van stimulerend toezicht. De meeste grote en middelgrote bedrijven die onder deze bevoegdheid vallen, hebben we minimaal één keer bezocht in de afgelopen jaren. Voor de overige (veelal kleinere) bedrijven hebben we deze juridische aangrijpingspunten niet. We gaan daarom juist nu in gesprek met ze. Overigens is deze aanpak bij de start dan niet veel anders dan bij bedrijven die wel onder de betreffende regelgeving vallen; ook daar beginnen we met een adviesgesprek over energie. Pas als het nodig is zetten we onze handhavende instrumenten in.
In onze lobby richting Den Haag pleiten we ervoor om de reikwijdte van onze bevoegdheden op te rekken, zodat er meer bedrijven onder vallen. We hebben het dan over een verplichting om alle energiemaatregelen te nemen die zich binnen vijf jaar terugverdienen. Dat zijn over het algemeen de bedrijfseconomische verstandige investeringen waarmee de ondernemer doorgaans ook aan de slag wil gaan. We proberen de 'huis-aan-huisbezoeken' van bedrijven zo snel mogelijk op te schalen - ook buiten de binnenstad – en nemen daarbij de eerste leerervaringen mee. Uitdaging daarbij is hoe snel het mogelijk is voldoende deskundige mensen te werven dan wel op te leiden. We zullen in de Voortgangsrapportage 'Energie in de stad', die u elk voorjaar ontvangt, rapporteren over de resultaten en hoe we hiermee verder gaan. We merken dat ondernemers op dit moment veel meer openstaan voor maatregelen als winkeldeuren sluiten of terrasverwarmers vervangen door een duurzamer alternatief. Dat maakt dat het momentum nu gunstig is om samen met organisaties als Centrum Management Utrecht en Koninklijke Horeca hiermee aan de slag te gaan. Het is voor ondernemers

ook prettig om samen met hun collega's in de branche 'over te steken' zodat ze geen concurrentienadeel ervaren. Deze maatregelen zijn heel zichtbaar en worden in het maatschappelijk debat daarom al jaren veel genoemd. Omdat betreffende bedrijven relatief kleine energiegebruikers zijn, is de klimaatwinst ook relatief beperkt.

Overige vragen

ChristenUnie vraagt of we sneller aan de slag kunnen met het klimaatberaad, of we de fietsenbank kunnen uitbreiden en of we stelliger kunnen communiceren over een fossielvrije toekomst.

Antwoord

We starten het klimaatberaad zo snel mogelijk op - juist om met de deelnemers ook over de huidige situatie te kunnen spreken - maar eerder dan Q1 2023 gaat dat niet lukken. U ontvangt in het 4e kwartaal een brief met informatie over de opzet.

Er zijn bij de fietsenbank inmiddels 900 fietsdeals uitgegeven, conform het doel voor dit jubileumjaar. We mikken voor de rest van het jaar op nog 1000 extra. We zoeken naar extra financieringsmogelijkheden (o.a. via de provincie) en verkennen of we een tweede uitgiftepunt kunnen openen in Kanaleneiland.

Wij proberen altijd helder te communiceren over onze inzet voor een beter klimaat. Daarbij zijn we eerlijk over wat er wel en niet binnen de mogelijkheden van de stad Utrecht haalbaar is. De warmtevoorziening volledig op eigen grondgebied verduurzamen en fossiele brandstoffen uit de stedelijke mobiliteit weren zou met een uiterste krachtsinspanning op termijn mogelijk kunnen. Naar huidige inzichten geldt dat niet voor het volledig verduurzamen van de eigen elektriciteitsvoorziening.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,